KYSTVERKET

Sortland kommune
Postboks 117
8401 SORTLAND

Deres ref.:	Vår ref	Arkiv nr	Saksbehandler	Dato
23/1738	2023/809-2		Gjert Eirik Olsen	29.03.2023

Kystverkets innspill - varsel om delvis revisjon av kommuneplanens arealdel - Sortland kommune - Nordland fylke

Kystverket viser til varsel om oppstart av 9. februar 2023, fra Sortland kommune. Formålet med planarbeidet er å innarbeide lokalisering av nytt havneavsnitt i kommuneplanens arealdel.

Grunnlaget for Kystverkets engasjement i planarbeidet

Kystverket er en nasjonal etat for kystforvaltning, sjøsikkerhet og beredskap mot akutt forurensning. Kystverket ligger under Nærings- og fiskeridepartementet.

Kystverket tar ansvar for sjøveien og produserer viktige fellesgoder for samfunnet. Det overordnede målet for den nasjonale transportpolitikken er et transportsystem som er sikkert, fremmer verdiskaping, og bidrar til omstilling til lavutslippsamfunnet. Nærings- og fiskeridepartementet har gitt Kystverket i oppdrag å bidra til å utvikle et helhetlig transportsystem.

Et velfungerende sjøtransportsystem bestående av farleder, havner og havneterminaler er svært viktig for næringsutvikling langs kysten, og for at norske bedrifter kan inngå i større handels- og produksjonsnettverk, og for at personer skal komme seg mellom hjem og arbeidssted.

Kystverket har veiledning og informasjon om vår rolle i arealplanlegging på våre nettsider[1]. Her finner en også styrende dokument som ligger til grunn for vår medvirkning i planlegging etter plan- og bygningsloven.

Planarbeidet Sortland kommune kan ha konsekvenser for sjøtransportens rammevilkår, og Kystverket har da rett og plikt til å delta i planleggingen, jf. plan- og bygningsloven § 3-2 tredje ledd.

[1] https://www.kystverket.no/sjovegen/arealplanlegging/

Sentral postadresse: Kystverket, postboks 1502, 6025 ÅLESUND

Telefon: 07847
E-post: post@kystverket.no
Internett: https://kystverket.no

Org.Nr.: 874783242
Bankgiro: 7694 05 06766

Kystverkets innspill

Planforslaget
Sortland kommune har vedtatt delvis revisjon av kommuneplanens arealdel og offentlig ettersyn av forslag til planprogrammet. Hensikten med planarbeidet er å innarbeide lokalisering av et nytt havneavsnitt i kommuneplanens arealdel. Plandokumentene viser at Kringelbukta vurderes som det beste utgangspunktet som et større havne- og næringsområde. Det pågår planarbeid med interkommunal kystsoneplan for Vesterålen som inkluderer sjøområdene i Sortland kommune. Det kommer frem av forslag til planprogram at det i siste planforslag er liten grad av motstridende interesser mellom Kystsoneplanen og de alternative plasseringene av nytt havneavsnitt.

Havn
Havner og havneterminaler er viktige bindeledd mellom land og hav, og for folk og næringstransporten langs kysten. Sjøtransporten er avhengig av at havner er effektive og tilgjengelige for brukere som har behov for tjenester som bruker sjøveien. I dette ligger det også et behov for areal til lasting, lossing og lagring, samt terminaler for ulike formål. Det er også viktig at sjøtransporten sikres tilstrekkelig manøvreringsareal rundt aktuell terminal/kaianlegg.

Det er viktig at havnas muligheter til å drive sikkert og effektivt ikke utfordres. Det er også viktig at havna har muligheter for å utvide sin virksomhet. Effektiv havnevirksomhet er avhengig av en rekke faktorer, bl.a. arealtilgang, tilknytning til overordnet infrastruktur og kontinuerlig helårsdrift (24/7). God og effektiv tilførselsvei til havna må sikres i det videre planarbeidet slik at havnas funksjon som logistikkknutepunkt ivaretas. Kommunen må sikre det maritime næringslivet tilgang til tilstrekkelig næringsareal med sjøtilgang. Også slike areal må ha god og effektiv tilførselsvei.

Havnedrift medfører ulike typer støy gjennom døgnet. Kystverket erfarer fra andre havner at havnestøy er en utfordring for nærliggende områder med støyømfintlig bebyggelse. Kystverket forutsetter at det ikke legges til rette for tiltak/ arealbruk, herunder støyømfintlig bebyggelse, som kan komme i konflikt med effektiv drift av havnen.

Kystverkets vurdering er at boliger, støyfølsom næringsaktivitet, offentlige bygg osv. må legges i god avstand til havna, slik at det ikke oppstår konflikter knyttet til støy, brukstid mv, og at havnas muligheter til å utvide sin virksomhet ikke begrenses.

Kystverket er positiv til foreslått endring i havnestrukturen i Sortland kommune.

Farleder og ferdsel
Det er viktig at kommunen legger opp til at fremtidig arealdisponering tar høyde for at hoved- og bileder forbeholdes sjøverts ferdsel. Transport og ferdsel til sjøs må ikke hindres av for eksempel plassering av fortøyninger, lektere, oppdrettsanlegg, broer m.m. Kystverket har ansvaret for farledene på sjø, og installasjonene som knyttes til disse.

Hoved- og biled er fastsatt i forskrift om farleder[2] som fremkommer i Kystverkets digitale kartløsning Kystinfo, og skal vises som juridiske samferdelslinjer. Det kan være hensiktsmessig å benytte arealformålet farled som enbrukformål i deler av farledene. Eksempler her vil kunne være innseiling til trafikkhavner, i trange farvann og i områder med høy trafikktetthet.

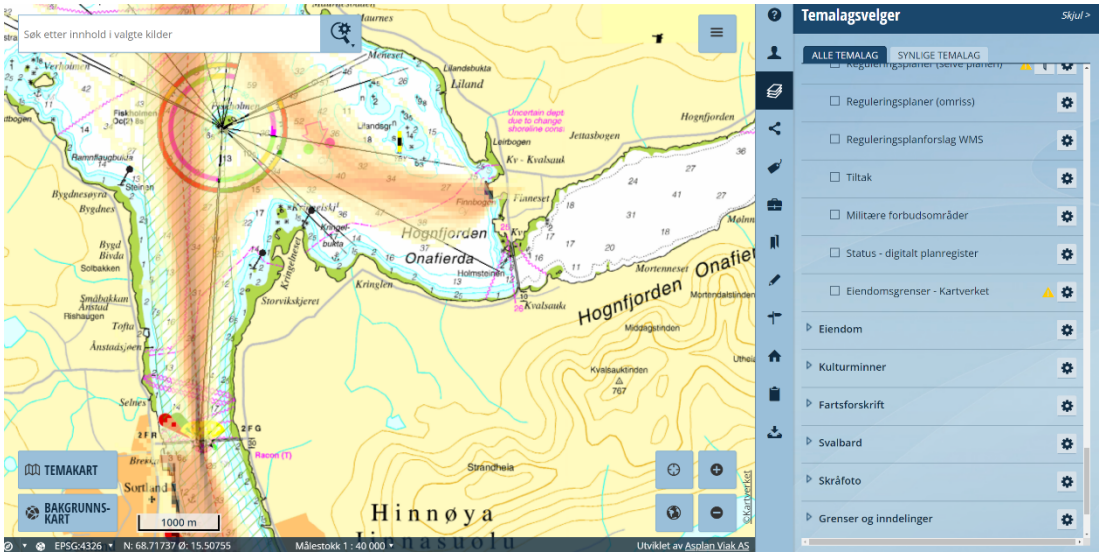
[2] https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-12-11-1834

I kommunens sjøområde kan det være hensiktsmessig å bruke farled eller ferdselsformålet for å sikre innseiling til mindre havner og småbåthavner.

Det vises ellers til kap. 6.4.2 i veileder for planlegging i sjøområdene[3] utgitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet i mai 2020.

Ankrings-, opplags- og riggområder
Ankrings-, opplags- og riggområder er områder som dekker både nasjonale, regionale og lokale behov for sikker oppankring, og er derfor viktig å ivareta i kommuneplansammenheng. For noen kommuner vil det være behov for å utarbeide mer detaljerte planer og å avsette konkrete områder til disse formålene. Kystverket anbefaler derfor en samlet gjennomgang av arealbehovet, og at aktuell bruk til de nevnte formålene blir vurdert i kommuneplanens arealdel. Vi ønsker i tillegg å minne om at det for områder i sjø vil være nærmere krav om konsekvensutredning knyttet til nye arealformål som eksempelvis ankrings-, opplags- og riggområder. Det vises i denne sammenheng til plan- og bygningsloven § 11-7 nr. 2 og nr. 6.

Navigasjonsinnretninger
For å sikre trygg og sikker ferdsel i farvannet er navigasjonsinstallasjoner av vesentlig betydning. Kystverket har et overordnet ansvar for fyrlykter, overetter, staker, jernstenger m.m. i kommunen. Det må ikke planlegges arealbruk som kan komme i konflikt med navigasjonsveiledning i farvannet. Det er spesielt viktig at det ikke planlegges tiltak som kan skjerme for seilingssektorene fra fyrlyktene.

Bilde: viser kartlagt AIS-registrering klasse A 2020 - farledsareal – navigasjonsinnretninger i området

Det er viktig at det i plan legges til rette for nødvendig vedlikehold, nyetablering, flytting mv. av navigasjonsinnretninger langs kysten. Fjerning eller flytting av navigasjonsinstallasjoner kan være aktuelt hvis de vil kunne utgjøre en sjøsikkerhetsmessig risiko dersom de blir stående. Vi anbefaler at følgende bestemmelse tas inn: *«Vedlikehold, fjerning og nyetablering av navigasjonsinstallasjoner innenfor planområdet er tillatt, jf. pbl. § 1-8, fjerde ledd og § 11-11 nr. 4»*.

[3] https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/planlegging-i-sjoomradene/id2700314/

Næringsinteresser/arealbruk i sjø
Økt press på sjøområder kan føre til arealkonflikter mellom ulike interessegrupper, herunder ulike næringsinteresser. Skipsfart, tradisjonelt fiske, akvakultur, natur/friluftsliv mv. er eksempler på slike.

Kystverket anbefaler at kommunen i planprosessen avklarer hvordan behovene til næringer som benytter sjøtransport skal identifiseres, slik at hensynet til disse næringene kan bli vurdert opp mot hensynet til næringer som har interesse i å benytte farvannet til annet enn sjøtransport. Dette kan f.eks. være næringer som vil benytte sjøarealene til ulike former for akvakultur, leverandørindustri, kraftproduksjon, turisme, småbåthavn og næringer som har behov for å bruke sjøen til lagring av innretninger de har produsert.

Klimatilpasning
Arealdisponeringen til kommunen vil ha betydning for hvordan kommunen påvirkes av klimaendringer. En klimatilpasset arealplanlegging vil redusere skadeomfanget som følge av klimaendringer, og dra nytte av eventuelle fordeler som følge av endringer i klimaet. Sjøtransporten er avhengig av en tilfredsstillende maritim infrastruktur for å kunne levere gode og effektive tjenester til sine kunder. Maritim infrastruktur er blant annet farleder, fyr, merker, moloer og havner/havneterminaler med tilhørende infrastruktur. Klimaendringer knyttet til havnivåstigning, vind-, bølge-, og strømforhold og erosjon vil gi økte utfordringer for etablering/dimensjonering og drift/vedlikehold av maritim infrastruktur.
Kystverket vil presisere viktigheten av at kommunene gjør gode vurderinger knyttet til klimaendringer og arealdisponering i planen, herunder konsekvenser for maritim infrastruktur.

ROS/Konsekvensanalyse
Risiko- og sårbarhetsanalyse er en systematisk fremgangsmåte for å beskrive og/eller beregne risiko for gjennomføring av tiltak i sjøen eller den tilgrensende strandlinjen. Analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om sjøarealet er egnet til utbyggingsformål, og eventuelle endringer som følge av planlagt utbygging. Det kan foretas en grovere kartlegging av risiko og sårbarhetsforhold på dette plannivået. Resultatene av ROS-analysen innarbeides i planbeskrivelse/konsekvensutredning.

I kommuneplanens arealdel skal en konsekvensutredning beskrive virkninger på miljø og samfunn for alle bygge-/anleggsområder. Etablering av tiltak i eller nær sjø og som kan få betydning for sikkerheten og fremkommelighet i farvannet skal derfor inngå i utredningsarbeidet.

Gjennom planmedvirkning vil vurderingen om hvorvidt planforslaget kan få konsekvenser for sikkerhet og ferdsel i hoved- eller biled være sentralt for Kystverket. Vi ønsker derfor å minne om at det for områder i sjø kan knyttes bestemte krav om konsekvensutredning til arealformål, jf. plan- og bygningsloven § 11-7 nr. 2 og 6.

Oppsummering
Kystverket viser til våre faglige råd og innspill i dette brevet, og ber om at det tas hensyn til disse i planarbeidet.

Med hilsen

Jan Morten Hansen
avdelingsleder

Gjert Eirik Olsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Eksterne kopimottakere:

FISKERIDIREKTORATET	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
STATSFORVALTEREN I NORDLAND	Postboks 1405	8002	BODØ
NORDLAND FYLKESKOMMUNE	Postboks 1485 Fylkeshuset	8048	BODØ